2-a JARO. NOVEMBRO 1909. 1-a NUMERO. (13).

BELGA ESPERANTISTO

MONATA REVUO

Oficiala Organo de la Belga Ligo Esperantista

redaktata de Léon Champy, Frans Schoofs, Van der Biest-Andelhof kaj Oscar Van Schoor.

ABONPREZO :

Belglando	Fr. 4.—	(Sm. 1.60)
Eksterlando	Fr. 5.—	(Sm. 2.—)
Unu numero	Fr. 0.40	(Sm. 0.16)

Sekretariejo : 49, Kleine Beerstraat, (rue de la Petite Ourse), Antwerpen Anvers.
Abonoj kaj Monsendoj : 20, Vondelstraat (rue Vondel), id.
Ĵurnaloj, broŝuroj, libroj : 26, Arendstraat (rue de l'Aigle), id.

Nepresitajn manuskriptojn oni ne resendas. — La Redakcio konservas por si la rajton korekti laŭbezone la manuskriptojn.

BELGA LIGO ESPERANTISTA

Mi erare anoncis en la lasta numero de «Belga Esperantisto» ke la proksima komitata kunveno de la Ligo okazos en Bruselo.

Laŭ unanima decido dum la kunsido de la 2a de Majo, la difinita urbo estas Antverpeno.

La komitatanoj de la B. L. E. bonvolu do kunveni en Antverpeno, la 21 an de Novembro, je la 10 1/2a matene, en la Taverne Royale, Place Verte 38 (1a etaĝo).

La membroj, kiuj ne povas ĉeesti la kunsidon, estas petataj sin anstataŭigi.

La Prezidanto de la B. L. E.
VAN DER BIEST-ANDELHOF.

ESTONTA AGADO

Kun tiu ĉi numero nia Revuo eniras sian duan jaron. Grandplezure ni konstatas ke la celo kiun ni estis volantaj atingi estas trafita, eĉ pli ol ni esperis. Nia modesta verko estas ŝatata enlande kaj eksterlande ; el ĉiuj lokoj ni ricevis gratulojn kaj kuraĝigojn. Tiu ĉi feliĉaĵo ne devas ekdormigi nin ; male, pli kuraĝe kaj vigle ni daŭrigos niajn klopodojn, ĉar nia tasko pligrandiĝas ĉiutage.

Dum pasinta jaro inter la ĉefaj okazintaĵoj de la esperantista movado en nia lando, la apero de belga esperantista organo estas citinda, ĉar ĝi ekvekis multajn samideanojn kiuj tro dolĉe dormadis.

Le Ia Belga Kongreso okazinta en Verviers dum Junia monato lasta konatigis ke sufiĉe da bonaj esperantistoj estas pretaj por daŭrigi energie la batalon. Ni do povas rigardi konfide la estontecon. La kelkaj agituloj kiuj entreprenis kapti la esperantistan movadon, estas venkintaj nun, kaj nun brilegas la Verda Stelo kies lumo sufiĉos por konduki niajn paŝojn kaj doni la necesan fervoregon por daŭrigi la belan verkon de la glorinda D-ro Zamenhof.

Sed, la plej ĉefa inter la diversaj faktoj estas la decido de la Barcelona Kunsido pri la VIIa Kongreso, kiu okazos en Antverpeno dum la jaro 1911.

Certe estas granda honoro por nia lando kaj ni povas esti fieraj kaj ĝojaj pri tiu elekto, sed la tasko estos grandega kaj ne estas tro frue por komenci ageme la laboradon.

Jen sufiĉe da laboro por nia Revuo. La programo de la nuna jaro estas facile trovebla.

Sufiĉfoje estis konigata ke Esperanto taŭgas por la rolo por kiu ĝi estis kreita. En proksima artikolo ni detale ekzamenos tiun punkton, sed nun, ni volas nur fari varman alvokon al ĉiuj belgaj esperantistoj por ke ili tuj sin preparu por la granda agado kiu baldaŭ komencos.

Jam kvin Kongresoj okazis kaj ĉiufoje oni konstatis la perfektan taŭgecon de nia lingvo por diskuti, paroli, korespondadi kaj interkompreni sin ĉiumaniere. La provperiodo estas finata ; nun ni devas praktikigi laŭ definitiva maniero la kreitaĵon de nia Majstro.

Generala uzado de lingvo internacia estas nur akordo inter la diversaj nacioj. Kial do nia lando ne prenus sur sin la taskon proponi al ĉiuj nacioj adopti kaj akcepti laŭ definitiva maniero la uzadon de Esperanto kiel internacian lingvon por interrilatoj?

Daŭrigi la nunan staton estas sen utilo, senigi la homaron de unu el la plej grandaj bonfaroj je kiu ĝi havas rajton.

Kial, nur por lingvo internacia, oni deziras la idealan perfectecon ? Perfekteco ne ekzistas sur tero ; tio kio ŝajnas al ni perfekta hodiaŭ, ne estos plu perfekta morgaŭ aŭ postmorgaŭ. Progreso ne haltiĝas. Ĉu por aliaj elpensaĵoj kiujn la homaro ĝuas, oni atendis ĝis ili estu perfektaj por disvastigi ilin tra la mondo ? Tute ne ; male, la disvastigo plibonigas ĉion.

Estas vera krimo, volonte kontraŭbataladi aŭ fari ion kapablan, malrapidigi nur unu tagon, la akcepton de lingvo internacia, kiu devas alporti per sia enkonduko inter la diversaj popoloj, pacon kaj socian bonstaton.

Ĉar oni diras « voli estas povi », nur volo estas necesa por solvi la demandon ; kaj kial nia lando ne havus tiun volon ? Ĉu Belgujo ne jam sin distingis en ĉiuj humanaj

movadoj ? Ĉu ĝi ne ĉiam estis en la ĉefa vico por enkonduki multajn rimarkindajn eltrovaĵojn de la lasta jarcento ? Ĉu ĝi ne brilegas ĉiam en sciencoj, industrio, artoj, k. t. p. ? Ĉu oni ne vidis ke tre ofte diversaj ne organizitaj landoj sin turnis al ni por ke belganoj organizu diversajn servojn sammaniere kiel ili estas organizataj en nia lando ? Do tre ofte nia lando montris kaj donis la bonan ekzemplon. Kial do ĝi ne same farus por la enkonduko de helpanta lingvo ?

Tiu rolo estas pli nia ol tiu de granda nacio, kaj ĉiuj malgrandaj popoloj devos helpi nin.

Por tion fari, belgaj esperantistoj, ĉiuj vi stariĝu ; rememoru al vi nian gloran estinton ; rememoru nian nacian devizon kaj la sukceso estos nia.

Malnovaj esperantistoj, vi kiuj jam bataladis por nia movado, pripensu ke kontraŭbatali aŭ ne helpi nin, estas malbona ago, eĉ krimo kontraŭ humaneco ; plie, ne estas inda je nia raso, kiu ĉiam konatiĝis pro sia unueco. Bataladi kontraŭ tiu granda humana verko estas ankaŭ bataladi kontraŭ sia propra patrujo. Esperanto estas ilo de paco kaj ne povas permesi ke samrasuloj interdisputadas pri tiel nobla afero.

Oktobro estas la sezono dum kiu la rekrutoj eniras en la rangojn de la armeo ; same la nove varbitoj esperantistaj komencas la kursojn kaj ankaŭ eniras en la rangojn de la Granda Internacia Armeo de pacemuloj. Baldaŭ, kiel ni, ili estos soldatoj kaj batalados por la granda ideo de l'Esperantismo. Bonvenon ! Ne timu, novaj batalantoj, sekvu ĉiam la rektan vojon, ne deflankiĝu el la kondutlinio montrita al ni de viglaj homoj kiuj jam dum 22 jaroj klopodas por nia bela movado. Estas nur tiamaniere ke la sukceso estas certa.

Ne aŭskultu la voĉon de kelkaj reformemuloj,kiuj ne hontas haltigi kaj eĉ volus pereigi la belan verkon de nia Majstro, pro la sola celo kapti lian gloron.

For ! for ! tiuj bataloj ; popoloj soifas pacon. Paco kaj unueco kondukos nin al la fina venko de la granda ideo de la lingvo internacia. Ĉiamaj interbataladoj, interdiskutadoj kaj malpacoj povas nur malhelpi nin en la atingo de nia granda celo.

Antaŭen do, ni laboru, ni klopodu senĉese, ĉiam antaŭen !

Léon Champy.

———xxx———

Malferma Parolado de Doktoro Zamenhof en la Kvina Kongreso.

Karaj samideanoj kaj amikoj! Ciufoje kiam komenciĝas nova interkongresa jaro, ĉiu Esperantisto, kiu antaŭvidas por si iom da libera tempo kaj povas ŝpari iom da mono, komencas prepariĝadi al la estonta kongreso esperantista, al la plej proksima granda komuna festo de la popolo esperantista. Amikoj, kiujn ligas la sama ideo, la samaj aspiroj kaj esperoj, kortuŝite diris al si reciproke « ĝis la revido, » kaj kun ĝojo ili atendas tiun revidon. Kiel reciproke sin amantaj gefratoj, kiuj nur de tempo al tempo povas kuniĝi en la domo de siaj gepatroj, tiel la Esperantistoj sopire atendas tiun momenton, kiam ili povos renkontiĝi en la centro de Esperantujo, ame saluti sin reciproke, varme premi al si la manojn kaj diri al si: « ni vivas, ni honeste laboris en la daŭro de la jaro, ni gardis honeste la honoron de nia domo, ni povas kun pura konscienco partopreni en la komuna festo de nia familio. »

Sed dum ĉiu el vi prepariĝas al nia komuna festo kun koro tute ĝoja, mi faras tion saman ĉiam kun koro iom peza, ĉar en niaj kongresoj la sorto donis al mi rolon kvankam tre flatan, tamen samtempe ankaŭ tre ŝarĝan: mi estas devigata akceptadi honorojn, kiuj apartenas ne al mi. Prave aŭ malprave la mondo vidas en mi ĉiam la naturan riprezentanton de la anaro esperantista, la simbolon de la Esperantismo, de la esperantista lojaleco kaj unueco; kaj ĉar la homoj ne povas esprimi siajn sentojn al io abstrakta, tial ĉiuj esprimoj de simpatio kaj entuziasmo por la Esperantismo direktiĝas sub mia adreso.

Ekzistas tamen personoj, kiuj tion ne komprenas aŭ ne volas kompreni; ili envias la flagon pro la honoroj, kiuj estas farataj al ĝi; ili vidas en mi personon, kiu kvazaŭ ludas la rolon de ia reĝo. Jen estas la kaŭzo, pro kiu mi ĉiam kun peza koro veturas al niaj kongresoj. Forte, tre forte mi dezirus forrifuzi mian por mi tro turmentan rolon, kaj stari ne antaŭ vi, sed inter vi; sed la afero ne dependas de mia volo, ĝi dependas de diversaj cirkonstancoj, antaŭ kiuj mi devas min klini, se mi ne volas malutili al nia movado. Tial ankaŭ hodiaŭ mi staras antaŭ vi kiel simbolo de via afero kaj de via unueco, kiel via konkreta riprezentanto; mi akceptas ĉion, kio estas destinata por vi, kaj mi ĉion fidele transdonas al vi, popolo esperantista.

En ĉi tiu mia rolo de via riprezentanto, mi antaŭ ĉio atentigas vin pri la granda honoro, kiun faris al ni lia reĝa moŝto la reĝo Alfonso Dektria, afable akceptinte la honoran prezidantecon de nia kongreso. Mi esprimas en via nomo nian plej respektan dankon al lia reĝa moŝto. La reĝo Alfonso XIII longe vivu!

Mi atentigas vin pri la granda simpatio, kiun montris al nia afero la registoj de tiu lando, en kiu ni nun troviĝas ; ne sole ĉiuj ministroj prenis sur sin la patronecon de nia kongreso, sed la registaro de la lando en sia propra nomo per siaj ambasadoroj oficiale invitis la registarojn de aliaj landoj, ke ili sendu delegitojn al nia kongreso. Por ĉi tiu granda kaj tre grava servo mi esprimas en via nomo plej varman dankon al la registaro de la hispana regno.

Vi scias, kiel energie kaj zorge la loka organiza komitato laboris por belega kaj plej fruktoporta preparado de nia nuna kongreso. Vi scias, ke ili ne perdis la kuraĝon, eĉ malgraŭ la malfeliĉaj Barcelonaj okazintaĵoj, kiuj ĉiun el ni devigis pensi, ke la kongreso en Barcelono estas jam absolute nefarebla. Parton de tio, kion la komitato faris, vi jam vidis, la ceteran parton vi vidos dum la kongreso mem kaj en la postkongresaj tagoj. Al ĉi tiu multe laborinta komitato, kaj precipe al ĝia kara prezidanto, mi esprimas en la nomo de ni ĉiuj nian plej koran dankon.

Vi vidis, kian eksterordinare honoran kaj simpatiplenan akcepton preparis por ni la urbo Barcelono. Vi scias, ke nur apartaj, neantaŭviditaj cirkonstancoj malhelpis la urbon, montri kun plena entuziasmo kaj en sia plena amplekso sian grandan estimon, sian plej vivan simpation al vi, popolo esperantista, al via penado kaj laborado, al via celo kaj esperoj. En via nomo mi esprimas al la urbo nian plej profundan kaj sinceran dankon.

En la ĝisnunaj kongresoj mi havis ion por diri al vi, tial ĉe la malfermo de la kongreso mi parolis longe ; hodiaŭ mi havas nenion gravan por diri, tial mi parolos mallonge. Vi scias, kia estas nia celo ; vi scias, kia estas la sola vojo, per *kiu ni povas atingi tiun celon* ; ni marŝu do antaŭen diligente kaj harmonie. Se ni demandos nin, kion ni faris, en la jus finiĝanta interkongresa jaro, ni povos respondi : « Ni sane vivis, ni kreskis, ni fortiĝis en ĉiuj rilatoj. » Kian grandan signifon tio havas tion povas kompreni nur tiuj, kiuj komprenas la tutan gravecon kaj malfacilecon de nia afero, kaj kiuj mem laboris por ĝi. Kiel en la jaro jus finiĝinta, multaj el vi laboris por nia komuna afero kun granda fervoro kaj sindoneco ; al ili la Esperantistaro esprimas sian koran dankon. Sed dum la Kongreso, ni ne sole rakontos al ni reciproke pri la laboroj faritaj, ni devos plenumi ankaŭ *kelkajn laborojn komunajn*, kiuj postulas komunan interkonsiliĝon kaj interkonsenton.

Ni komencu en feliĉa horo niajn kongresajn laborojn kaj festojn, al la unuaj ni penu doni la plej bonan sukceson, en la duaj ni ĉerpu kuraĝon kaj forton por la laboroj de la jaro venonta.

LA SIMBOLO DE L'AMO

Poezio kronita en la Floraj Ludoj Esperantistaj dum la Kvina Kongreso en Barcelona.

Rozujo sovaĝa, simbolo de l'amo
En *vintro* vi staras, sen ia ornamo !
En kampo vi nuda ĉagrenas dezerte
Rozujo, malvarmo mortigos vin certe.
Mallaŭte tre dolĉa voĉeto elsonas :
« Silentu, silentu, mi dormon bezonas
« Min nutras denove patrino la tero,
« Trankvile atendas mi ĝis la somero »
Dormantan rozujon *printempo* vekigis
Somero ĝin riĉe kaj bele florigis
Ho, donu al mi nun kroneton belfloran
Girlandon balancan kaj brilekoloran !
« Ne tuŝu ; ne ŝiru floraron, la mian,
« Mi pikos, mi vundos la manon, la vian,
« Pro amo, mi miajn floretojn defendos
« Pro amo, mi miajn pikilojn forsendos ».
Al vento ĝi florofoliojn oferis
Aŭtune la fruktoj fiere aperis
Rozujo simbolo de l'amo vi restas
Tranvila, alloga, kuraĝa vi estas !

MARIA HANKEL.
(*Reĝino de la Festo*)

AKCEPTO

Vi frato alveninta de malproksima tero
En nia varma hejmo, ripozu post la ven'
Al vi la patra seĝo kaj ora la vinbero !
La glaso de la festoj, kaj nia frata ben'
Vi frato alveninta de malproksima tero
En nia varma hejmo, ripozu post la ven'.

Por vi varmigis fruktojn la suno dum somero
Por vi ni gardas vinon pli ruĝan ol ruben'
Kaj por ke via kapo dormadu sen danĝero,
La frata brako nia fariĝos la kusen'
Vi frato alveninta de malproksima tero
En nia varma hejmo, ripozu post la ven'.

Vi ŝmiris vian frunton per amo kaj per vero
Neniam vin lacigis la refratiga pen'
Vi portas sur la tero la signon de l'Espero
Ligantan niajn sortojn per nerompebla ĉen'
Vi frato alveninta de malproksima tero.
En nia varma hejmo, ripozu post la ven'.

(*Poezio de* Frédéric PUJULA, *muziko de* F. B. LAMBERT.)

FIDELECO.

Sur sablo de areno
Martirulo konstanta
Sigelas fidelecon
Per sango fluanta.

De tero la movado
Per klerul' malkovrata ;
« Kaj tamen ĝi moviĝas ! »
Li vokas bruligata.

Havenon timonisto
Flugigas·ŝip' en fajro,
En mano direktilon
Se mort' ankaŭ salajro.

Mortiga dum malsano,
Sekvante noblan revon,
Sindona kuracisto
Plenumas sian devon.

Per mano ferma flagon
Soldato en batalo
Premegas, eĉ trafita
Per kuglo, ĝis al falo.

Jen almozul' blindulo
En la mizero-fundo,
De ĉiu forlasita —
Sed ne de sia hundo.

Hirundo malproksiman
Retrovas longan vojon,
Pasante mar'-landlimon,
Al sia nest' multfojon.

Hedero ĉirkaŭ arbo
Ameme rondturniĝas
« Mi mortos » redirante
« Ci kie mi aliĝas ».

Kaj ĉu Esperantisto
Forlasus sian stelon ?
Forgesus aŭ perfidus
La altan, sanktan celon ?

Malhelan nokt' preferus
Stelaran ne rebrilon ?
Daŭrigus bataladon
Havante pacigilon ?

Ne eble ! Jen la flago !
Ni montru nian econ :
Al la gvidanta stelo
Ni juru *fidelecon !*

ROSA JUNCK.
Bordighera, Italujo.

AŬTUNO

La vento d'aŭtuno blovas ! Kaj blovante tra la altaj pintoj de la preskaŭ nudaj arboj, ĝi kantas la funebran kanton de la falantaj folioj. La vento d'aŭtuno blovas !

La malluma pluvaero, la ĉielo kiu ŝajnas por ĉiam kovrita, la malgajo de la tuta naturo malsupreniris sur nin kaj penetris nian koron kaj animon... .Naturo estu kompatema, donacu al ni, de temp' al tempo kelkajn el viaj ĝojigaj sunradioj !

Ni trapaŝis la sojlon de la postjaro ; la folioj flaviĝis, la fruktoj maturiĝis. La sekaj folioj krakas sub la piedoj de la vojirantoj kaj la vento d'aŭtuno puŝas ilin turniĝantajn kun polvo kaj sablo en la alton. La vento d'aŭtuno blovas....

L' aŭtuno estas la epoko de la rememoroj. Melankolie la homo revadas pri la forfluginta printempo kaj pri la varma somera suno; kun ĝojo, kun kontentiĝo, li rerigardas la estintecon. Kaj se la folioj falas ĉirkaŭ li, ankaŭ en lia koro la folioj faladas. La folioj kiuj dum la printempo estis verdaj kiel la kolorplena simbolo de l' espero, nun flaviĝis; ili riprezentas nun la estintecon, la rememoron. Dolĉe la homo gustumas nun la maturigitajn fruktojn kies semojn li jetis dum la printempo kaj kiujn li plantis dum la antaŭaj jaroj. Ekstere estas kviete, trankvile kaj revigante; la vento d'aŭtuno blovas kaj la folioj faladas. Kaj kun ĉiu folio teren falanta, ankaŭ folio de elreviĝo falas en la homa koro, kaj emociita li rememoras la parolojn de la Sankta Biblio: Vaneco de la vanecoj kaj ĉio estas vaneco....

Junuloj, por vi mi skribas, por vi kiuj estas plenaj je vivo, plenaj je vivĝojo, dum la naturo ekmortas; por vi kiuj estas en la printempo, dum ni jam estas en l'aŭtuno de la vivo. Al vi kies folioj estas verdegaj, dum la niaj jam ekfalas kaj premiĝas sub la piedoj de la pasantoj.....

Al vi, junaj arboj, vivoplenaj branĉoj, al vi.... Profitu bone la printempon de la vivo: elĝermigu foliojn verdajn kiel la espero; kreskigu florojn bonodorajn kiel la virto. Profitu la freŝan rozeon kaj la bonfarantajn sunradiojn de la vivo; zorgu ke, dum la aŭtuno de via vivo, vi portu belajn kaj multnombrajn fruktojn. Kaj kiam la vento d' aŭtuno ankaŭ por vi blovos, tiam vi povos, dum la komencanta vespero de via vivo, rerigardi ĝojplenan printempmatenon kaj agrablan kaj helan somertagon. Tiam la arbo estos plena je belegaj fruktoj dum ĉirkaŭ vi ĉie la folioj falados.

Ho printempo..... ho aŭtuno.

Antverpeno, 15-an de Oktobro 1909. VERDA STELO.

——xxxx——

ESPERANTO FACILA

MAŜINA FLUGADO

Rorr!... rorr!...

Tra la nokta mallumo 1) la flugmaŝino autaŭen rapidis. Kraft kaj mi vidis nenion malproksime: mallumo estis malsupre, antaŭe, ĉiuflanke; nek luno, nek stelo sur la nigra ĉielo.

Rorr!... rorr!... Ni nur aŭdis la tremetadon 2) de nia multepova japana ŝraubo kaj la fajfadon de la vento kontraŭ la blankaj flugiloj de nia maŝino.

Ni silentis. Kraft, sidanta je l' alia flanko de la motoro, direktis la lumon de sia lanterneto sur siajn ilojn kaj kartojn, li legis kaj kalkulis senĉese. Kompreneble li perdis la vojon.

Mi rigardis antaŭen, la vidilon 3) antaŭ miaj okuloj. Jen mi rimarkis, tre malproksime kaj iom pli malalte ol ni, helan, blankan lumpunkton. Mi tuj atentigis Kraft pri ĝi.

« Bone, bone ! Estas direktebla balono », li diris, « ĝi iras preskaŭ laŭ nia direkto, ni baldaŭ atingos ĝin ».

Efektive, — nia flugmaŝino estis mirindaĵo 4) ! — post kvaronhoro ni flugis flanke de la balono, en ĝia hela elektra lumo. Ni tre bone rimarkis tra la vitroj de la grandaj salonkorboj la vojaĝantojn, kiu gaje kartludis kaj trinkis.

Kraft, adresante sin al la pilotoj antaŭe, demandis per stentora voĉo : « Où sommes-nous, Messieurs ? »

Nenia respondo. La pilotoj rigardis nin mute. 5)

« Wo sind wir, meine Herren ? »

Sama efiko.

« Kraft ! » mi kriis, « ĉu vi ne vidas la nomon de la balono : Zamenhof ? Parolu do Esperante ! »

« Samideanoj, kie ni estas ?»

« Bavarujo », nun respondis unu el la pilotoj, « je 40 kilometroj de Nurnberg'o. »

« Kaj kie estas la Granda Zeppelin Strato ? »

« Je 60 kilometroj dekstre. »

« Ĉu vi ne laŭiros tiun vojon ? »

« Ne, Sinjoro, tiu ĉi estas la regula balonkorbaro el Madrid. Ni devas direkti nin al Sankta-Petersborgo per la Larĝa Blériotstrato. »

« Mi dankas vin. Bonan vojaĝon ! »

« Same ! adiaŭ !... »

« Nun mi estas kvieta », diris Kraft kaj ŝanĝis la direkton de la flugmaŝino. Kaj kviete li klarigis al mi, ke alte en la aero, oni trovas konstantajn aerfluojn 6) aŭ ventstratojn, kiel en la oceano ; ke tiuj aerfluoj restas ĉiam super ĉiaj nuboj ; ke nek tiuj ĉi, nek uraganoj detruas la stratojn, kiuj, pro tio tre favoras la traaeran movadon.

Ni altiĝis senĉese. Ni traboris densan nebulon 7), kaj, ankaŭ ĉiam antaŭen irante, ni alvenis fine sur blua, plenstela ĉielo.

Jam post duonhoro ni trovis la Zeppelinstraton. Malproksime antaŭ ni, diverskoloraj lumpunktoj rapidis en longa aro laŭ sama direkto. Estis kiel grandega « retour du Bois de Boulogne » en la aero.

« Ĉiuj tiuj transportiloj iras en la direkto de la Nigra Maro, al Vieno aŭ al Konstantinoplo », diris Kraft.

« Ĉu vi intencas iri tien ? » mi demandis. « Mi tre ŝatus malsuprenflugi por dormi en hotelo.»

« Aŭskultu ! En Budapesto ni trovos grandan Esperantan hotelon, kun konforta forflugejo 8) sur la tegmento. En tiu hotelo ni loĝos.

Rorr !... rorr !...

« Hura ! » kriis Kraft ; « Jen ni estas en la Zeppelinstrato ! Triobla rapideco nun ! Ni atingos ĉiujn antaŭ ni ».

Mi ne havis ideon pri la rapideco, sed komprenis ke ĝi devas esti terura ; ĉar dum kvin minutoj da tempo, mi rimarkis malsupre la luman helecon de tri urboj.

Ni pasis grandan direkteblan balonon. Kraft salutis la pilotojn, kiuj estas Hindoj.

«Samideanoj» ! eĥois ili.

Ni atingis du, tri flugmaŝinojn kiel nia.

«Samideanoj ! Samideanoj» ! estis la krio, ripetata je ĉiu renkonto, eĉ Japanoj salutis nin. La Granda Zeppelinstrato estis vere plenmova, tre gaja.

O Esperanto ! Paco inter la popoloj, progreso per senĉesaj interrilatoj ! Jen estis ja la sonĝo de nia kara Majstro en tuta realeco. La popolaj interrilatoj estas nun tiel gravaj, ke oni bezonas Esperanton en la buŝoj tiel kiel olean esencon en la motoroj.

«Diablo» ! sopiris Kraft mistere. Ni ne havas plu da esenco, la motoro ne marŝas plu, ni falas».

«Kraft» ! mi kriis. «Kion vi faris ? Estas nia morto ! »

Efektive la lumoj de la Zeppelinstrato subite paliĝis super ni, ni falegis ! . . .

Mia koro ne frapis plu. Mi febre ĉirkaŭpremis la kolon de... mia edzino, kiu, dolĉe sin liberigante, diris : «Dormu do kviete. Vi vidas ke ĉeesti eksperimentojn de flugmaŝinoj ne estas bona por viaj nervoj».

SKALDO.

Klarigoj — (1) mallumo : duisternis, obscurité, — (2) tremetadon : davering, trépidation, — (3) vidilon : verrekijker, longuevue, — (4) mir-ind-aj-o : wonder, merveille, — (5) mute : stom, muet, — (6) aerfluo : luchtstroom, courant aérien, — (7) nebulo : mist, brouillard, — forflugejo : luchtstatie, aérostation, (9) ĉirkaŭpremi : omhelzen, embrasser.

PROBLEMOJ(1)

1- **Metagramo.** — Sur miaj kvin piedoj mi estas mirinda lulileto. Sesfoje ŝanĝu mian kapon, mi fariĝos :

1. Ĝoja kaj ofte solena tago. — 2. Terura malsano. — 3. ujo. — 4. Estaĵo. — 5. Ŝirmilo. — 6. Signo.

2. **Divenaĵo.** — Ĉiu povas vidi min en tago, tamen oni trovas min nek en mateno, nek en vespero, nek en lumo, nek en nokto. Kio mi estas ?

3. **Ŝarado.** — Mia unua estas pronomo. — Mia dua, konstruaĵo plej ofte subtera. — Mia tuto estas blanka metalo.

PLANTANO.

---

(1) Oni sendu la solvojn al S-ro Frans Schoofs, sekretario de la Redakcio 49, Kleine Beerstraat, Antwerpen, (49, rue de la Petite Ourse, Anvers). Prefere skribitajn sur poŝta karto.

En la lasta numero de la 2a jarkolekto ni publikigos la nomojn de la solvintoj. Oni povas respondi pseŭdonime.

Belaj premioj estos aljuĝataj.

El la Esperantista Ĵurnalaro.

— Ni elĉerpas el la Oktobra nº de *Lingvo Internacia* la sekvantajn parolojn :

« La Akademio decidis, ne konsili la enkondukon de novaj afiksoj en la komunan lingvon, kaj tute prave.

Ĉu *arboza* ekzemple estas pli facile kaj ĝenerale kompreneble, ĉu pli agrabla al la orelo, ol *arboriĉa* ? ĉu *ŝtonoza* pli ol *ŝtonplena, ŝtonhava* ?

Ĉu *misuzi* estas pli klara, ol *malbonuzi* ? Tiu prefikso *mis* (france *més*) cetere havas tre malsamajn sencojn, se oni komparas la francan, germanan kaj anglan lingvojn, kaj ni povas antaŭvidi, ke la diversaj lingvanoj ĝin uzus tre malakorde

Granda singardemo estas la regulo de la Akademio kaj pro tio oni povas ĝin nur gratuli. Ĝi komprenas, ke, se nia nuna komuna lingvo, t. e. la ĉiutaga kaj la literatura, ne estas tro komplika, jam sufiĉe komplika ĝi estas, kaj ke la agado de la « praktikaj » propagandistoj fariĝus neebla, se oni komplikus Esperanton por plaĉi al kelkaj tro delikataj nuancistoj aŭ senspertaj « logistikistoj ».

Sed eble la ŝanĝemuloj, — kiuj nomas sin progesemuloj ne ĉar ili pli ŝatas la progreson, ol la ceteraj, sed ĉar por ili la progreso konsistas malpli en la disvastigado kaj uzado de la lingvo, ol en ĝia modifo, — ne estos kontentaj kaj komencos batali kontraŭ la Lingva Komitato, kiu plene aprobis la metodon de la Akademio. »

— El la « *Suno Hispana* » :

« En tiu tempo diris la homoj : Ni starigu kontrakton, kiu an'taŭgardos nin kontraŭ la milito ; kaj ili sendis delegitojn al Holando.

Kaj la delegitoj parolis per malsamaj lingvoj ; kaj ili ne komprenis unu la alian ; kaj nenion povinte kontrakti ili disiris.

Iom da tempo poste, la internaĵoj de la tero ektremegis, kaj la tertremo detruis urbojn kaj vilaĝojn kaj mortigis multnombrajn homojn kaj familiojn.

Kaj tiam la homoj sin sentis fratojn, kaj iliaj koroj parolis per unu sola lingvo : la lingvo de koro ! »

DIVERSAJ INFORMOJ

Abono al « Belga Esperantisto » povas esti farata per poŝtkarta transpagilo de la Ĉekbanko. — La regularo de la Ĉekbanko estas ricevebla de la Internacia Propagandejo Esperantista aŭ de la banko mem, ambaŭ en *Merton Abbey, London W.* Petu ankaŭ tie la de E. Ĉefeĉ jus eldonitan broŝuron : « Ĉu Internacia Monunuo kaj Pagilo estas efektivigebla, kaj kiamaniere povas utili la Ĉekbanko Esperantista al ĝia enkonduko kaj ĝenerala akcepto. »

La Universala Esperanto Asocio progresadas en nia lando. La jara kotizajo estas nur F. 0.90 kaj la profitoj estas multaj, precipe por komercistoj.

« Propaganda Societo ». — Pro la baldaŭa foresto de S-ro Wambacq, la raportisto de la Propaganda Societo estas nun S-ro A. Landenne, Huy. Ĉiuj membroj estas petataj sendi al tiu Sinjoro raporton pri propagandaj publikaj paroladoj.

— Paroladoj estos baldaŭ farataj de S-ro Abato Richardson en Verviers, Gento & Mehleno.

Bela Memoraĵo de la 5a Kongreso Esperantista. — Ni atentigas speciale ĉiujn esperantistojn pri la belega kolekto da poŝtkartoj kiun la Eldonejo Esperanto, (Langestr. 27, *Leipzig*) jus eldonis. Tiu kolekto, enhavanta 14-kartojn bonege prizorgatajn, kostas nur Sm. 0.55 (Fr. 1.40) afrankite. Aĉetante 10 kartarojn, oni ricevas 20 pocentan rabaton. — Ni esperas ke ĉiuj propagandistoj de Esperanto uzos tiujn kartojn por pruvi al la varbotoj la sukceson de niaj kongresoj

Grava avizo al la Preslaboristoj. — La Internacia Ligo de la Esperantista Preslaboristaro komunikas al ni sian definitivan regularon. Ni instigas ĉiujn belgajn esperantistajn preslaboristojn demandi tiun regularon al la sekretario de suprecitita Ligo : Luis Carlos, rue Rollin 7, Paris.

Bona propagandilo. — Ni atentigas la Belgajn Grupojn — precipe tiujn en la valona parto de nia lando — pri la utilo kiun povas havigi al ili la eldonaĵo « L'Informilo ». Tiu kvarpaĝa ĵurnaleto kiu aperas trimonate, estas redaktata en franca lingvo kaj notas ĉiujn gravajn faktojn esperantistajn. La eldonanto starigis tarifon kiu enhavas malgrandajn kvantojn por ebligi al ĉiuj grupoj uzi la « Informilo'n » por sia propagando. Jen la tarifo :

10 ekz. F. 0.40 ; 25 ekz.. Fr. 0.80 : 50 ekz. Fr. 1.50 ; 100 ekz. Fr. 2.50 ; pli ol 200, Fr. 2.00 po cento. (Eksterlande F. 0.30 pli po cento). Mendu ĉe : G. Perrin, 8 rue de Rôme, Calais (France).

Samideano Ĉiumonata, Internacia Ilustrata Esperanta Revuo, por literaturo, scienco, belarto, familia legilo de multaj okcidentuloj kaj orientuloj. Kun aldono de Originala Pentraĵo de 30 koloroj aŭ plu. Tre rekomendinda gazeto kies jara abonprezo estas Sm. 2.75. Unu numero : Sm. 0.25. — Sin turni al S-ro M. Hikosaka, 33 Abekawamachi-Asakusa, Tokio (Japanlando).

La jara abono de la monata organo « Lingvo Internacia » (presata nur en Esperanto) kostas nun Fr. 5.— (Sm. 2.—)

Kun literatura Almanako : Fr. 7.50 (Sm. 3.—).

Administracio : Presa Esperantista Societo, 33, rue Lacépède, Paris.

Deziras korespondi :

Richard Tykva, Naprstkova 208, Praha I, (Bohem.)

Karel Susa, Vratislavova ulice čis 77, Praha-Vyšehrad (Bohem).

BELGA KRONIKO

GRAVA AVIZO

Ni atendas regule antaŭ la fino de ĉiu monato novaĵojn pri la esperanta movado el la diversaj belgaj urboj kie ekzistas grupoj aŭ loĝas samideanoj.

ANTVERPENO. — Merkredon la 13an de Oktobro, la Antverpena Grupo Esperantista okazigis sian ĉiujaran malferman feston en la festsalono de la Reĝa Ateneo.

La granda kunvenejo estis tute plena : kaj ne mirinde tiu fakto. La paroladon faris S-ro Carlo Bourlet, el Parizo, unu el la esperantista

eminentularo. Kiel temon S-ro Bourlet priparolis *L'Esperanto en la militistaro, la maristaro kaj la Ruĝa Kruco*. La parolado, kiu estis ilustrata per lumvidajoj, faris grandan impreson. La muzika kaj dramatika parto de la programo estis tre prizorgita. Fraŭlino P. De Jaegher multege sukcesis, ludante fortepiane la « Chant Hongrois » de A. Dupont ; S-no C. Delhaye per belega voĉo kantis ariojn el Samson kaj Dalila », « La Tosca » kaj « Louise » ; Fraŭlino I. Vermeulen laŭtege aplaŭdiĝis pro ŝia nesuperebla deklamo de « La preĝo sub la Verda Standardo » kaj S-ro Albert Tyck impresigis la aŭdantaron per la kantado de « Vespera Stelo de Tannhauser, kaj «Stances de Lakmé».

La tuta ĉeestantaro starante aŭskultis la «Esperantan Himnon» kaj unuvoĉe rekantis la unuan strofon.

La komedio «L'Héritage Klodarec» de F. de Ménil, bonege interpretata de Fraŭlinoj Vermeulen, Casie kaj Herickx, kaj Sinjoroj de Nave, Van Lede kaj aliaj rimarkindaj artistoj finigis tiun belan vesperfeston. Post la festo la Antverpenaj samideanoj kunvenis en la sidejo de la Gastotablo en la hotelo Stein, kie ili ankoraŭ restis kantante kaj kunfratiĝante kaj precipe bedaŭrante ke la horoj forflugegas kiam oni estas tiel gaje kaj frate kunvenante.

La komitato de la Antverpena Grupo Esperantista organizis du novajn kursojn pri Esperanto en la Asocio de la Antverpenaj Ruĝkrucanoj. La kurso por sinjorinoj kaj fraŭlinoj estas farata de Fraŭlino de Jaegher ; la viran kurson faras S-ro Oscar Van Schoor, prezidanto de la Antverpena Grupo.

— « La Verda Stelo » komencis kun bona rezultato siajn du ordinarajn kursojn en la komunuma lernejo 16, Groote Hondstraat.

— La nova grupo Suda Lumo, 36, Leopold De Wael-plaats, donas en la komunuma lernejo de la Kasteelstraat ĉiuĵaŭde, je la 8 1/2 vespere du esperantajn kursojn, unu per flandra kaj unu per franca lingvo.

— La 20 an de Oktobro, S-ro A. Stas komencis esperantan kurson organizitan de la Belga Spiritista Federacio. La kurso kiu daŭros tutan vintron 1909-1910, kaj enhavos 15 lecionoj, okazas ĉiumerkrede je la 9a vespere en la sidejo de la Federacio, Nijverheidslei, 88. Estas jam la dua kurso kiun la Federacio organizas.

— La jurnaloj Le Matin, La Presse, Het Handelsblad, Le Journal d'Anvers, la Métropole kaj aliaj publikigis dum la lasta monato artikolojn kaj sciigojn pri niaj festoj, kursoj kaj movado. Nian koran dankon.

BERCHEM. — La Berchema Grupo Esperantista starigis kurson de Esperanto kiu de la 23a de Oktobro okazas ĉiusabate je la 8a kaj duono vespere en la Café des Arts.

— La Berchem'a sekcio de la Ruĝa Kruco siaflanke organizas kunvenojn por la lernado per Esperanto de la flegaj ekzercoj.

La Verda Lumo, Berchema laborista esperantista grupo komencis la 21an de oktobro en la sidejo de la grupo, De Kroon, Bindstraat, 25, esperantan kurson, kiu okazas ĉiuĵaŭde, je la 8a vespere.

— La 26an de Oktobro nia samideano Frans Schoofs faris paroladon en la Liberala Juna Gvardio de Berchem.

BEYNE-HEUSAY — En la kunveno de la 23a de Oktobro de la vigla grupo Antaŭen oni decidis organizi novan esperantan kurson ; nia samideano S-ro Albert prenis sur sin la taskon instrui la novajn samideanojn.

BOOM. — Jaŭdon 28an de Oktobro, en la salono de la komunuma domo, la Boom'a Asocio de Ruĝkrucanoj havis sian ĝeneralan kunvenon. Krom la membroj, ankaŭ multnombraj invititoj ĉeestis la kunvenon. Nia agema Boom'a propagandisto S-ro C. Babilon faris belegan paroladon pri « Ruĝa Kruco kaj Internacia Lingvo ». La ĉeestintoj per laŭtaj aplaŭdoj pruvis al la paroladinto ke li sukcesis interesigi ilin pri nia esperantista celo. S-ro G. Struyf, prezidanto de la Boom'aj Ruĝkrucanoj, kaj S-o J.

Clerbaut, prezidanto de la Boom' a Grupo Esperantista dankis kaj gratulis nian simpatian samideanon Babilon. Kiel konkludo oni organizis novan esperantan ĉiusemajnan kurson.

— La urba administracio de Boom permesis al la Booma grupo okazigi la novan esperantan kurson en la komunuma lernejo. Multaj novaj samideanoj jam enskribigis sin.

BORGERHOUT. — 16an de Oktobro, je la 9a vespere, la juna sed jam forta grupo Laboro okazigis sian malferman feston. Nia lertega samideano, S-ro Ad. Finet paroladis pri nia Esperanta helpa lingvo. « *Kial Esperanto* tio estis la temo de lia tre interesa parolado kiu per novaj formoj vestigis la jam multfoje aŭditajn argumentojn kaj kialojn por la lingvo Esperanta. Lia bela parolado ricevis grandan sukceson kaj la laŭtaj aplaŭdoj de la tuta ĉeestantaro montris sufiĉe ke la paroladinto multege interesis siajn aŭkultantojn. Nia samideanino I. Vermeulen multege sukcesis deklamante la « Preĝon sub la Verda Standardo « kaj Fraŭlino H. Seebus per la kanto de « La Frenezulino » kaj de « Amkanto » treege ĉarmis la ĉeestantojn. La teatrajeto « Kiel oni fariĝas Esperantisto » kaj poste la reprezentado de vivantaj statuoj finigis la feston kiu alportis multajn novajn samideanojn al nia Borgerhout'a grupo. Inter la ĉeestantoj oni rimarkis S-ron De Smeth skabenon de la publika instruado kaj honoran prezidanton de la grupo, S-ro Van der Biest-Andelhof, prezidanto de la Belga Ligo, kaj ankaŭ samideanojn el la diversaj grupoj de Antverpeno Berchem'o, Boom'o k. t. p. Post la festo, la diversgrupaj Samideanoj kunvenis en la sidejo de la Grupo kaj vere frata kunsido finigis tiun belan esperantan vesperon.

BRUGGE. — Ĵaŭdon, 14an Oktobron, S-ro Carlo Bourlet, la simpatia direktoro de la Revuo, faris belegan paroladon pri Esperanto en la salono de la provinca hotelo en nia Urbo. Lia Barona Moŝto A. Ruzette, provincestro kaj honora prezidanto de la grupo, la Urbestro Lia Grafa Moŝto A. Visart, la Prezidanto de la Juĝistaro S-ro C. Serweytens, kaj multnombraj profesoroj de la diversaj lernejoj ĉeestis la paroladan kunvenon.

Kompreneble, la parolado de nia eminenta samideano treege interesis la ĉeestantojn kaj la impreso farita de liaj majstraj paroloj grandege sukcesis. Jam multaj Bruĝanoj enskribigis sin por sekvi la novajn kursojn kaj ni esperas ke kiam dum proksima Maja monato ni ĉeestos la Bruĝan kongreson organizotan de la Belga Ligo, ni vidos tie multajn novajn samideanojn kiu kunfratiĝos kun la malnovaj en- kaj eksterlandaj esperantistoj.

— La Bruĝa Grupo kiu havas jam kiel honoran prezidanton, lian baronan Moŝton A. Ruzette van Caloen de Basseghem, provincestron de la Okcidenta Flandro, sciigis ke la Skabeno de Publika Instruado, S-ro Advokato Jos. Schramme akceptis la Vic-prezidantecon de la Grupo. Niaj sinceraj gratuloj al la agemaj bruĝaj samideanoj.

— Ĵaŭdon 21an Oktobron, je la 9a vespere, nia sindonema amiko, S-ro A. J. Witteryck, Vic-prezidanto de la Belga Ligo, faris belan paroladon pri « *La iloj por internaciaj interrilatoj pri sciencaj kaj intelektaj aferoj* », en la Bruĝa sekcio de la flandra Societo « Davidsfonds ».

La jurnaloj « Brugsch Handelsblad » kaj « Journal de Bruges » presigis artikolojn pri nia movado en la urbo. Koran dankon.

BRUSELO. — « Esperanta Pioniro », la nova grupo esperantista ĉe la « Cercle Polyglotte » bonege prosperas kaj prave daŭrigas labori por la celo de la eks-Sekcio Esperantista, kiu ĉiam instruis Esperanton de D-ro Zamenhof. La grupo kalkulas jam pli ol 40 membrojn inter kiuj S-ro Senatano La Fontaine, S-ro Otlet kaj S-ro Masure de la Sekcio Bibliografia de la Muzeo. Ĝi havas 23 diverslandajn korespondantajn grupojn. — Ĝiaj kunvenoj okazas ĉiusabate je la 8a vespere en Hotelo Ravenstein, Ĉambro 7a.

La Prezidanto de la « Nova Pioniro » estas S-ro Berger ; Vic-prezidantino : F-ino Moreau ; inter la Komitatanoj estas S-ro G. Bergé. Ĝis la plena resaniĝo de S-ro G. Blaise, S-ro Abato Richardson plenumos la rolon de la Sekretario.

Lasttempe la grupo estis vizitata de S-roj Barcardet, Bibliotekisto de la « Espero Kataluna » (Barcelono). Dragomir Andonovic (Belgrado) kaj Clark (Wellington-Kaplando). Tiuj samideanoj faris tre interesajn paroladojn pri la Esperantista movado en siaj respektivaj landoj.

La sekvantaj paroladoj okazos dum la novembra monato : I. « Barcelona kaj la Va Kongreso » : II. Vizito al la Balearaj Insuloj » ; III, « La Societo de Ruĝa Kruco en Japanlando » ; IV. « Ĉu Esperanto malutilas al la studado de aliaj lingvoj antikvaj aŭ modernaj ? »

GENT. — El tiu urbo ni ricevas bonan novaĵon ; La « Genta Grupo Esperantista » definitive stariĝis la 3 an de novembro. Ĝi konsistas nun el trideko da fervore klopodemaj esperantistoj. La sidejo de la grupo estas : Hôtel des Mille Colonnes, Statiepl. kaj ĝiaj prezidanto kaj sekretario-kasisto estas repektive S-ro Michel Sebruyns, Gentstraat, 34, St. Amandsberg kaj S-ro Jules Barbe-De Kneef, Kerkstraat, 125, Gentbrugge.

LIÉGE. — La tiea kurso komencis sabate la 6an de novembro. Multaj novaj geamikoj ĉeestis. La kurso estas senpaga kaj okazas ĉiusabate je la 20a en la Instituto Paumen.

— « La Verda Stelo » starigis ekskursan fakon kiu jam organizis je la 2a de t. ĉ. monato agrablan ekskurson tra la arbaroj de Embourg kaj Tilf.

— Por festi la kvindekan datrevenon de la naskotago de D-ro Zamenhof la « Lieĝa Grupo Esp. », la « Verda Stelo », « Antaŭen » (Beyne-Heysay) kaj la « Verviers'a Grupo Esp. » decidis organizi komunan intiman feston al kiu estos invitataj ĉiuj esperantistoj de la Lieĝa provinco. Tiu festo okazos Dimanĉon la 19an de Decembro.

Por ricevi ceterajn informojn pri tiu okazontaĵo oni estas petata sin turni al S-ro Louis Van Aubel, 40 Rue Sur la Fontaine, Liège.

— La ĵurnalo *La Dépêche* enhavis en sia numero de 15an Oktobro, belan artikoleton de nia lerta samideano L. V. « Esperanto aŭ Latino ». En tiu interesa artikoleto la aŭtoro montras la utilecon de Esperanto por katolikoj kaj detruas la ideon ke la studado de Esperanto kontraŭstaras la lernadon de latino lingvo ĉe la junaj studentoj.

ST. GILLES. — Ĉe la grupo « Antaŭen » S-ro Abato Richardson faris tre sukcesintan paroladon pri la kvina kongreso. S-ro Verbanck, Sekretario, varme dankis la oratoron pro lia sindonemo.

WOLUWE. — S-ro Arseno Pollet, Prezidanto de la Woluwa Blindulgrupo Esperantista estas nomita muzikprofesoro kaj orgenisto en la St. Thomas and Tulkesh Hall Boys Homes en Preston (Anglujo). Li estas la tria el la tieaj blunduloj, kiuj fariĝis profesoroj en Anglujo. — S-ro Adolfo Van Daele, Vic-prezidanto de la W. B. E. estas nun orgenisto en la Azilo St. Jean Baptiste en Selzaete. Lundon, la 8an de novembro, okazis elekto por renovigi la komitaton ; jen la rezultato : Prez : Jozef Hugaerts ; Vic Prez: Maŭrico Pierlot ; Sek : Henriko Lisson kaj Maŭrico Clymans ; Kas : Edmondo Welter ; Komitatanoj : Aŭgusto Liessens, Viktoro Bosman, Leono Wagée, Egide De Weeze kaj Ĥilo Vanhoutte.

Het Esperanto in den Vreemde

ARGENTINIË. — Onder den naam *Kordova Esperanta semo* werd in Còrdoba, hoofdstad der gelijknamige provintie van Argentinië eene vereeniging gesticht van Esperantisten, met het doel om de taal van Zamenhof te verspreiden. Als voorzitter en schrijver werden gekozen M. M. A. Boque y Mila en P. S. Linossé. De zetel der vereeniging is te Còrdoba, Tucumanstraat, 104.

AUSTRALIE. -- In Hornsby (Nieuw-Zuid-Wales) is eene nieuwe groep gesticht.

— Te Sydney is een Esperantisch Consulaat gesticht en in Nieuw-Zeeland werden op 6 verschillende plaatsen nieuwe leergangen ingericht. Te Wellington werd onder voorzitterschap van den Burgemeester eene Esperantische Vereeniging gesticht.

BRASILIE. — Ook hier is de Esperanto-beweging in vollen bloei. Voordrachten worden gegeven, groepen gesticht en leergangen ingericht, in verschillende steden der staten Rio-de-Janeiro, San Paolo en Minas-Geraes.

— Dank aan de tusschenkomst van Doctor Bulhôes Carvalho, bestuurder van den Statistiek-dienst werd het oficieel bulletijn der Nationale Tentoonstelling van Rio-de-Janeiro (1908) ook in Esperanto gedrukt. Nog al een bewijs dat van hoogerhand Esperanto wordt beschermd in dit land.

DUITSCHLAND.—Op 10 October ll. had in Leipzig de algemeene vergadering plaats der Saksische Esperantisten. Denzelfden dag had in Nurnberg de algemeene vergadering plaats van den Beierschen Esperantischen Landsbond. Beide feesten lukten uitstekend en werden door menigvuldige samideanoj bijgewoonde.

— Nieuwe leergangen werden gegeven te Aken, Brandenburg, Augsburg, Bromburg, Erfurt, Geestemünde Bremerhaven, Godesberg, Frankfurt a/M, Halle a/d Saal, Hamburg, Hirschfelde, Krefeld, Limburg, Löbau, Meissen, München, Nowawes, Oberoderwitz, Oelsnitz, Rostock, Schweidnitz, Seifhennersdorf, Tilsit en Wiesbaden. In menigvuldige andere steden werden welgelukte voordrachten en esperantische feestavonden gehouden. Zooals men ziet is onze zaak in Duitschland zeer bloeiend.

ENGELSCH-INDIE. — In Tirunvalla werd na eene voordracht over Esperanto eene groep met leergang ingericht. Evenzoo in Quilon en Trivandrum. Onze wereldspraak maakt grooten vooruitgang tusschen de vereenigingen van Christene jongelingen.

L'Esperanto à l'Étranger

ARGENTINE. — Sous le nom *Kordova Esperanta Semo* on a fondé a Cordoba, capitale de la province du même nom, une société d'Espérantistes avec le but de répandre la langue de Zamenhof. Comme président et secrétaire ont été respectivement élus MM. A. Boque y Mila et P.S. Linossé. Le siège de la société est à Cordoba, rue Tucuman, 104.

AUSTRALIE.—A Hornsby (Nouvelle Galles du Sud) a été fondé un nouveau groupe. A Sydney s'est fondé un Consulat espérantiste. En six localités différentes de nouveaux cours ont été organisés. A Wellington on a fondé une société espérantiste sous la présidence du Bourgmestre.

BRÉSIL. — Dans ce pays aussi le mouvement espérantiste est en pleine floraison. Des conférences ont été données, des groupes ont été fondés et des cours ont été organisés dans diverses villes des états de Rio-de-Janeiro, San Paolo en Minas-Geraes.

Grâce à l'intervention du Docteur Bulhoës Carvalho, directeur du service statistique, le bulletin officiel de l'exposition nationale de Rio-de-Janeiro (1908) a été publié en Espéranto. Encore une preuve que dans notre pays l'Esperanto est protégé par les classes dirigeantes.

ALLEMAGNE. — Le 10 octobre dernier eut lieu à Dresde la réunion générale des Espérantistes Saxons et le même jour se tint à Nuremburg l'assemblée générale de la ligue espérantiste bavaroise. Les deux fêtes réussirent admirablement et furent suivies par de nombreux samideanoj.

De nouveaux cours sont donnés à Aix-la-Chapelle, Brandebourg, Augsbourg, Bromberg, Erfurt, Geestemünde, Bremerhaven, Godesberg, Francfort sur le Main, Halle sur Saale, Hambourg, Hirschfelde, Crefeld, Limbourg, Löbau, Meissen, Munich, Nowawes, Oberoderwitz, Oelsnitz, Rostock, Schweidnitz, Seifhennersdorf, Tilsit et Wiesbaden. Dans beaucoup d'autres villes se tinrent des conférences bien suivies et de bonnes fêtes espérantistes. Comme on le voit notre mouvement marche bien en Allemagne.

INDES-ANGLAISES.— A Tirunvalla, comme suite à une conférence sur l'Espéranto, on a organisé un groupe et un cours. De même a Quilon et a Trivandrum. Notre langue internationale fait de grands progrès parmi les associations de la jeunesse chrétienne.

MEXICO. — In de *Esperanta Gazeto* uitkomende te Guadalajara (Mexico) wordt propaganda gemaakt voor een nationaal Esperanto Congres, op 12 September 1910 te houden in de hoofdstad Mexico.

— In hetzelfde blad komt een artikel voor van Professor L. Batero dat onder propaganda oogpunt lezenswaardig is. Handel, nijverheid, kunsten enz. zullen, volgens schrijver slechts dan Esperanto aannemen wanneer zij de dringende behoefte gevoelen eene wereldtaal te bezitten. Vele lieden zouden zeker Esperanto aanleeren indien de Esperantisten een weinig meer wilden opletten overal en altijd hunne wereldtaal te gebruiken. Als een vreemdeling vraagt : Do you speak Englisch ? ofwel «parlez vous français», waarom zouden wij, Esperantisten, dan in eene vreemde stad en in een vreemd land, welker taal wij niet kennen, niet mogen vragen : « Ĉu vi parolas Esperanton ?»

NEDERLAND. — Nieuwe leergangen werden ingericht te Alkmaar Het Gooi, Helder, Middelburg, Rosendaal, Heinkenszand, enz. In vele steden en dorpen van Nederland werden voordrachten gegeven en groepen gesticht. Ook van wege de pers geniet het Esperanto veel bijval.

Het blad *Anoncoj urnalo*.. dat benevens artikelen met vele druk- en andere feilen ook over Ido, Idiom Neutral en andere wereldspraken handelen wil, wordt door de redaktie van Holanda Pioniro flink op zijne plaats gezet. *Holanda Pioniro* verschijnt thans maandelijks bij J. L. Bruyn, 170 Klepplerstraat, Den Haag. (1,80 fr. 's jaars.)

PALESTINA. — In het weezenhuis « *Eveline Rotschild* » te Jerusalem is een Esperanto leergang ingericht ; dit is reeds de derde in deze stad.

PERU. — De Bestuurder der « *Escuela de Artes* » heeft aan het bestuur der peruaansche esperanto Vereeniging inlichtingen gevraagd, daar hij zinnens is eenen leergang van 6 maanden met 2 uren per week te geven

RUSSISCH-POLEN. — Onder hoofdredaktie van Apotheker Gladih is te Warschau het eerste nummer verschenen van Voĉo de Farmaciistoj wetenschappelijk en beroepsbelangen vakblad voor apothekers. De internacia Esperantista Farmaciista Asocio heeft het blad als zijn offlcieel orgaan aangenomen.

SPANJE. — Uit een onderzoek ingesteld door Dr Kandt bij de verschillende handelskamers des lands blijkt dat er 6 dezer inrichtingen het Esperanto toegenegen zijn : 6 had-

MEXIQUE. — Dans la *Esperanta Gazeto* publiée à Guadalajara (Mexique) on fait de la propagande pour un Congrès national Esperantiste qui se tiendra le 12 septembre 1910 dans la capitale Mexique.

— Dans le même journal on peut lire du Professeur L. Batero un article qui est remarquable au point de vue de la propagande. Le commerce, l'industrie, les arts etc., d'après l'auteur, adopteront seulement l'Espéranto quand ils sentiront le besoin pressant une langue internationale. Beaucoup de personnes apprendraient certainement l'Espéranto, si les espérantistes voulaient toujours et partout employer leur langue internationale. Quand un étranger demande : « Do you speak English ?» ou bien « Parlez-vous français ? » pourquoi nous, Espérantistes, en pays étranger ou dans une ville étrangère, dont nous ne connaissons pas la langue, ne pourrions-nous pas demander : « Ĉu vi parolas Esperanton ? »

PAYS-BAS. — De nouveaux cours ont été organisés à Alkmaar, Het Gooi Helder, Middelbourg, Rosendaal, Heinkenszand, etc. Dans beaucoup de villes et villages de la Hollande des conférences ont été données et des groupes se sont fondés. — L'Esperanto se réjouit aussi de l'appui de la presse.

La feuille *Anoncoj urnalo* qui à coté d'articles avec beaucoup de fautes d'impression et autre traite aussi de l'Ido, Idiom Neutral et d'autres langues internationales a été bien mis à sa place par la rédaction de *Holanda Pioniro*. Ce dernier journal parait régulièrement tous les mois chez J. L. Bruyn, Kepplerstraat, 170. La Haye. (1.80 fr. par an).

PALESTINE. — Dans l'orphelinat *Eveline Rotschild* à Jérusalem se donne actuellement un cours d'Esperanto. C'est le troisième cours qui se donne en cette ville.

PÉROU. — Le Directeur de l'*Escuela de Artes* a demandé au Comité directeur de la ligue Espéranto péruvienne des renseignements, parce qu'il à l'intention d'organiser un cours de 6 mois avec 2 heures de leçon par semaine.

POLOGNE RUSSE. — Sous la direction du pharmacien Gladih a paru à Varsovie le premier numéro de la « *Voĉo de Farmaciistoj* » journal professionnel et scientifique des pharmaciens. L'Internacia Esperantista Farmaciista Asocio a pris le journal comme organe officiel.

ESPAGNE. — D'une enquête organisée par M. le Dr Kandt, auprès des différentes chambres de commerce du pays, il résulte que 6 chambres sont dévouées à l'Esperanto ; 6 n'avaient

den geene betrekkingen met de groepen hunner stad ; 2 waren genegen de te stichten groep te ondersteunen ; de handelskamer van Sevilla verzette zich geenszins tegen Esperanto doch wenschte tevens het Spaansch ook als wereldtaal te zien aannemen ; eene handelskamer, eindelijk, gaf haar antwoord in Esperanto.

VEREENIGDE STATEN VAN AMERIKA. — Op het in Augusti ll. te Chautauqua gehouden Nationaal Esperanto Congres drukte de Handelskamer van Washington den wensch uit het VI[e] Internationaal Congres te zien plaats grijpen in de hoofdstad Washington. Tusschen de afgeveerdigden der regeering bevonden zich beambten des Landbouws, der Post en des Onderwijs. Een dezer besprak onder meer dat menige wetenschappelijke werken niet konden uitgegeven worden daar de verkoop ervan in een enkel taalgebied te klein was. Kolonel Pollen vertegenwoordigde de Britsche Esperantisten.

VEREENIGD KONINKRIJK. ENGELAND. — Na het Congres van Barcelona, de hoofdgebeurtenis van den laatsten tijd, gaat onze beweging in Engeland haren gewonen gang : voordrachten, feesten, leergangen enz. In Camberwell (nabij Londen) heeft de Philosophical Society, gedurende haar feest, eene tentoonstelling gehouden van Esperantische letterkundige werken en richt thans voor hare leden eenen leergang in. — In Darby werd een nieuwe groep gesticht. — In Harrowgate, Kettering en Leeds werden nieuwe leergangen ingericht. — *Chemist and Druggist*, het engelsche Apothekersblad gaf verschillende ingezonden artikels over Ido door M. Lock, waarop flink antwoord werd gegeven door den schrijver der Internacia Esperantista Farmaciista Asocio. — In Portsmouth werden aan de politiebeambten, alsmede aan post en tolbedienden *Ŝlosilo's* en ander propaganda materiaal uitgedeeld en Esperantische werken aan de publieke bibliotheek tengeschenke gegeven.

— De wereldbekende firma *Buroughs and Wellcome* van Londen, welker geneeskundige produkten alomverspreid zijn, heeft eene esperantische brochuur-cataloog laten drukken.

IERLAND. — De koninklijke Collegiën der geneeskundigen en der heelkundigen hebben de invoering van het Esperanto in het programma der ingangsexamen goedgekeurd. Er wordt noch slechts gewacht op de goedkeuring van den Algemeenen Raad de geneesheeren welke in den loop van November zal vergaderen.

pas de relations avec les groupes de leur ville ; 2 se montraient disposés à soutenir le mouvement si un groupe se fondait ; la chambre de commerce de Séville ne s'opposait pas à la propagation de l'Esperanto mais exprime en même temps le désir de voir adopter aussi l'Espagnol comme langue internationale ; une chambre, enfin donna sa réponse en Espéranto.

ETATS-UNIS-D'AMERIQUE. — Au Congrès national de l'Espéranto, tenu en Août dernier, à Chautauqua, la chambre de commerce de Washington exprima le désir de voir le VIe Congrès international se tenir dans la capitale Washington.

Parmi les délégués du gouvernement, se trouvaient des fonctionnaires des départements de l'Agriculture, de la Poste et de l'Instruction. Un d'eux démontra entre autres choses que bien des ouvrages scientifiques ne pouvaient pas être édités parce que leur débit était trop restreint dans un seul domaine linguistique. Le colonel Pollen représenta les Espérantistes anglais.

ROYAUME UNI. — ANGLETERRE. — Après le Congrès de Barcelone, le principal événement de ces derniers temps, notre mouvement continue sa marche habituelle en Angleterre ; conférences, fêtes, cours, etc. — A Camberwell (près de Londres) la Philosophical society a tenu pendant sa fête une exposition d'œuvres littéraires en Espéranto; elle organise maintenant un cours pour ses membres. — A Darby un nouveau groupe s'est fondé. — A Harrowgate, Kettering et Leeds de nouveaux cours sont organisés.

Le Chemist and Druggist, le journal pharmaceutique anglais, donna plusieurs articles envoyés par M. Lock, et une bonne réponse envoyée par le secrétaire de l'Internacia Esperanta Farmaciista Asocio. — A Portsmouth on a distribué des *Ŝlosilo's* et d'autres brochures de propagande aux employés de la police, des postes et des douanes. Des ouvrages espérantistes ont été donnés à la bibliothèque publique.

La firme mondiale *Burroughs and Wellcome* de Londres, dont les produits médicinaux sont répandu partout, a fait imprimer une brochure-catalogue en Espéranto.

IRLANDE. — Les collèges royaux des médecins et des chirurgiens ont approuvé l'introduction de l'Espéranto dans le programme des examens d'entrée. On attend encore l'approbation du conseil général des médecins qui se réunira dans le courant de novembre.

SCHOTLAND. — Door de zorgen van M.M. Warden en Fred uit Edimburg werd eene nieuwe groep gesticht te St Andrews. In dezelfde stad geeft Jufrouw Robb eenen esperanto leergang voor vegetariers.

— Het 4e Schotsch Esperanto Congres zal in 1910 te Glasgow plaats grijpen.

ECOSSE. — Par les soins de MM. Warden et Fred d'Edimbourg, un nouveau groupe a été fondé à St Andrews. Dans la même ville Mlle Robb donne un cours d'Espéranto pour végétariens.

— Le 4e congrès national des Espérantistes écossais se tiendra en 1910 à Glasgow.

BIBLIOGRAFIO

« Belga Esperantisto » nur recenzas la verkojn senditajn al ĝi en du ekzempleroj (Adreso : Arendstraat, 26, Antwerpen).

I. **Office central espérantiste**, 51, rue de Clichy, Paris.

GÉNÉRAL SEBERT. — *L'Esperanto et les langues nationales*, (25×16) 24 pages. — Prix non indiqué.

Cette brochure, due à l'un des plus talentueux espérantistes français, fait justice de l'assertion que l'Esperanto pourrait nuire aux langues nationales, et particulièrement au français. Loin de porter entrave à la diffusion de ces langues, l'idiome créé par le Dr Zamenhof ne peut que favoriser la connaissance des chefs d'œuvre des différentes littératures, et spécialement celles des minorités futures. Après avoir prouvé une fois de plus qu'aucune des langues nationales ne peut prétendre à devenir la seconde langue de l'avenir, M. le Général Sebert termine en faisant un appel chaleureux au gouvernement français pour que celui-ci prenne en mains la cause de l'Esperanto et se fasse représenter officiellement à nos congrès mondiaux.

II. **Librairie Hachette & Cie**, 79, Boulevard St Germain, Paris kaj KOKAI LAJOS KÖNYVKERESKEDÉSE, IV. Karoly-utca, 1, sz. en Budapest.

SAMA LIBREJO en Parizo, kaj F. TOPIC, 11, Ferdinandova, en Praha.

A.) L. L. ZAMENHOF. — *Fundamento de Esperanto*, tradukita laŭ la permeso de la aŭtoro de PAUL DE LENGYEL. (Eldono hungara) (17 × 11), XI + 95 paĝoj. Prezo : Kr. 1.20.

B) L. L. ZAMENHOF. — *Fundamento de Esperanto*, tradukita laŭ la permeso de la aŭtoro de EDUARD KÜHNL. (Eldono bohema) (17 × 11), XI + 91 paĝoj. Prezo : K. 1.

La « Fundamento de Esperanto » estas libro, kiun ĉiu vera esperantisto devas posedi. Ekzistis jam de ĝi eldonoj kun franca, anglo, germana, hispana, greka, itala, pola, rumana

kaj rusa teksto, — estas ĝojiga fakto konstati ankaŭ eldonon en la lingvoj bohema kaj bulgara. Ambaŭ libroj ne bezonos rekomendon. Ili estas presitaj laŭ la formato kaj per la literoj de la lernolibroj publikigitaj de la firmo Hachette, kaj estas plej bone prizorgitaj.

III. **Edituri Esperantista Romàna**, Str. Speranta, 1, Galatz. D-RO S. Kimel. — *Curs complect si practic pentru invătarea limbii Esperanto in putine lectiuni (Plena kaj praktika lernolibro por lerni la lingvon Esperanto dum malmultaj lecionoj* (18 × 11) VIII + 124 paĝoj. Prezo : 1 Leu (1 Fr).

Tiu verko pritraktas, kiel la titolo montras, la plenan gramatikon de Esperanto. Ĝi estas verkita laŭ la plano de « l'Esperanto en dix leçons », sed estas iom pli ampleksa. El la esperanta parto de la libro mi ekvidis, ke la multnombraj ekzercoj estas bone elektitaj. La reguloj, rumane esprimitaj, estas klarigitaj de multaj, tre taŭgaj ekzemploj. La libro enhavas plie malgrandan krestomation kaj vortareton esperanta-rumana.

Gi jam atingis sian 3an eldonon ; jen certe pruvo de ĝia efikeco.

IV. — **Stablimentul Grafic Basilescu**, 89, strada Cazarmei, Bucarest.

D-ro S. Kimel. — *Cheie traduceri din editia 3a a manualului curs complect si practic (Ŝlosilo de la plena kaj praktika lernolibro).* (18 × 11), 27 paĝoj. Prezo : 50 bani (50 centimoj).

Tiu ĉi libreto estas la necesa plenigo de la antaŭa.

V. — **Esperanto Verlag Möller & Borel**, Lindenstrasse, 18/19 Berlin.

A.) Pujula y Vallès. — *Don Kiĥoto de la Manĉo en Barcelono, 5 ĉapitroj el la verko de Miguel de Cervantès Saavedra.* (14 × 10) 48 paĝoj. Prezo : Sm. 0.10.

Tiu ĉi libreto estas la n-ro 5a de la Esperanta Biblioteko Internacia. Okaze de la 5a kongreso S-ro Pujula havis la feliĉan ideon esperantigi parton de la famkonata « Don Kihoto. » La multnombraj aĉetantoj de la « Esperanta Biblioteko Internacia » legos kun plezuro la esperantan tekston de la ĉefverko de Cervantes.

B.) Rudolf Sprotte. — *Aoro, stenografio internacia.* (14 × 10) 36 paĝoj. Prezo : 40 Pf. = 0 20 Sm.

Jen lernolibro kiu prezentas sistemon pri stenografio, taŭgan por la lingvoj esperanta, angla, franca, germana, rusa kaj hispana.

La verketo enhavas kvin antaŭajn rimarkojn, uzeblajn por la ses nomataj lingvoj kaj, speciale por Esperanto, la reproduktajon de la literoj aoraj kaj naŭ regulojn, plie kelkajn

mallongigojn por progresintoj kaj « la Espero'n », aoritan kun uzo de « sigloj ».

« Aoro » sajnas al mi tre simpla. La stenografiistoj farus bone konatiĝante kun la aora sistemo.

VI. — **Eldonejo J. L. Bruijn**, Hago.

J. L. BRUIJN. — *Universala esperantista popol biblioteko. Naŭ historioj pri l'Aŭtoritato, laŭ Multatuli.* (16 × 10) 16 paĝoj. Prezo : 4 Sd.

En tiu ĉi libreto MULTATULI, fama nederlanda literaturisto kaj filozofo (1820-1887), prezentas parabloforme la originon, disvolviĝon kaj konservon de l'aŭtoritato.

Ne estas la tasko de la recenzanto esprimi opinion pri la ideoj de Multatuli ; li nur devas juĝi la valoron de la tradukaĵo, kiu estas tre bone sukcesinta, malgraŭ la malfacileco traduki fidele la delikatajn nuancojn de la originala teksto.

VII. — **Eldonejo Esperanto**, Lange strasse, 27, Leipzig.

Dek-kvar ilustritaj poŝtkartoj pri la kvina internacia kongreso en Barcelono. Prezo : Sm. 0.55 afrankite ; rabato de 20 % por 10 kolektoj.

Tiu ĉi kolekto estas bona memoraĵo por ĉiu kongresano kaj bona propagandilo por ĉiu esperantisto.

VIII. — **Imprimerie Darantière**, 65, rue Chabot-Charny, Dijon.

A.) COMMANDANT FAUVART-BASTOUL, chevalier de la légion d'honneur, officier de l'Instruction publique. — *Ŝlosil-vortoj. Glossaire de 200 mots-clefs d'un usage journalier et considérations sur leur juste emploi.* (21 × 14) 155 pages. Prix : Fr. 2.50 = Sm. 1.

Les « mots-clefs » dont il s'agit sont ceux dont la définition, insuffisamment développée, peut avoir pour conséquence des confusions et des erreurs d'adaptation, ceux qui présentent une synonymie plus ou moins voisine ou une certaine apparence d'analogie.

De nombreux exemples, choisis presque entièrement dans les écrits du Dr Zamenhof lui-même, soulignent chaque fois les explications, les analogies et les divergences de sens.

Voici à titre de spécimen du travail de M. le commandant Fauvart, comment est traité l'adverbe **eĉ**.

50. — **EĈ**.

(Adverbe). **Même, bien plus, jusqu'à** (appuie en renforçant l'idée) *etiam*, (*imo*, latin).

« kaj eĉ mi diros..., et même je dirai, j'irai jusqu'à dire, bien plus je dirai..., « Ni nenion povis vidi, eĉ antaŭ nia nazo » (Z. 33), nous ne pouvions rien voir, pas même au bout de notre nez.

« **ne... eĉ** », **et même** (*nequidem*, latin).

☞ NE PAS CONFONDRE les divers sens du mot **même** :

« **mem** » marque **l'identité absolue** ou l'identité de choses personnifiées (« mi mem », moi même. — «estas via ŝlosilo mem », c'est bien votre clef même).

« **sama** », même (qui n'est pas autre), marque **l'identité relative** de nature, d'usage, d'action, d'effet : « tiuj du ŝlosiloj estas la samaj », ces deux clefs sont bien les mêmes (de la même serrure, en deux exemplaires identiques),

« **same** « de même, de même façon, souligne plus clairement l'analogie d'usage, l'identité relative.

« **simila** », semblable, marque la **similitude d'aspect**, sans plus (et non leur identité individuelle absolue, ni relative, ou d'usage).

L'ouvrage se termine par une série d'expressions à ne pas confondre. Par exemple :

AGITI : agiter moralement, exciter ; EKSCITI : exciter, émouvoir, provoquer les passions vives ; SKUI : secouer, agiter physiquement.

Les considérations ci-dessus suffiront pour donner une idée de l'importance et de l'excellence des « ŜLOSILVORTOJ ».

B.) EMILE BOIRAC. — *Plena Vortaro Esperanto = Esperanta kaj Esperanto — Franca.* Unua parto. (25 × 17) 180 paĝoj (ĝis *Kzifoida*). Prezo Fr. 4.

La vortaro de S-ro Boirac estas tre grava verko, kiun mi kun granda intereso esploris. Ĝi enhavas ĉiujn troveblajn vortradikojn, kun ilia signifo esperante klarigita kaj la franca traduko. La aŭtoro montras el kiuj lingvoj tiuj radikoj devenas, uzante la literon A por signifi la anglan lingvon, G por la germana, F por la franca. La signo ? montras vorton, kies signifo estas duba aŭ utileco diskutebla, † vorton kiu ŝajnas ne rekomendinda, * vorton, enkondukitan de la aŭtoro.

Ekzemploj :

ENIGMO : Divenaĵo, problemo, mistero ; aĵo. A F H I, — *énigme.*

ENTREPRENI : komenci faradon ; — ISTO, EMA, EBLA ; EKENTREPRENI ; A F H I, — *entreprendre.*

FORMATO : amplekso de libro ; A F G H I R ; *format.*

La vortaro estas zorge, sur bona papero presita. Ĉiu esperantisto, kiu vidas la libron, volos ĝin certe aĉeti.

AMATUS.

IX. — **Katolika Oficejo Esperantista**, 10, rue Beranger, Paris.

A.) FRATO IZIDORO. — *Katolika kantikareto, enhavanta la plej komunajn preĝojn direblajn en diversaj okazoj kaj kelke da kantikoj laŭ popolaj ĉiekonataj arioj.*

Tiu bele presita broŝureto enhavas kelkajn bone tradukitajn kaj aliajn originale verkitajn kantikojn. Niajn sincerajn gratulojn al nia lerta kunlaboranto, la sindonema Frato Izidoro

B.) MARC SANGNIER. — *Ofero de Monaĥo. Noveleto eltirita el la libro « La vie profonde », tradukita de Dr Noel* (0,12 Sm.)

Tiun ĉarmoplenan rakonton ni varme rekomendas al niaj gelegantoj.

C.) *Pourquoi les catholiques doivent apprendre l'Esperanto*
Feuille de propagande, 100 exemplaires à 1.00 fr. — 50 exemplaires à 0.75 fr. — Cette excellente feuille de propagande éditée par la Centra Presejo Esperantista, 33, rue Lacépède, Paris, vient bien à son heure. Dans divers journaux et revues catholiques on avait publié des articles tendant à jeter le discrédit sur notre langue internationale.

O. V. S.

LITERATURA PARTO

Al mia amiko, **S-ro Van der Biest-Andelhof**, prezidanto de la Belga Ligo Esperantista.

LASU MIN PLORI

idilio de Niklao Defrecheux (1825-1874).

Niklao Defrecheux, naskiĝis en Liego, en 1825 kaj mortis en Herstal en 1874. La valona lingvo estis la unua kiu lulis la orelon de l' poetol Li mem tion diras per kortuŝanta maniero :

« Sed antaŭ tio
« La voĉo de patrineto
« Valone diris al mi
« Infano mia, trezoreto mia ! »

Lia amo al nia maljuna idiomo, lia profunda sciado de ĝi elvenas el tie. ĉar en ĉiuj tiamaj lieĝaj familioj la valona idiomo estis la sola per kiu li interparoladis kun fratoj kaj fratinoj.

N. Defrecheux, entenas en si, la plej poetan esprimon de niaj valonaj verkistoj.

Liaj unuaj verkoj atingas precipe malofta perfektecon.

En valona idiomo, oni verkis nenian eligion pli bonan ol « Lasu min plori » kaj « Ĉu vi vidis ŝin pasantan ».

Por daŭrigi lian memoron, la Lieĝa urbo donis lian nomon al unu el siaj stratoj, kiu laŭiras la domon en kiu la poeto naskiĝis.

Festo nia ! diris la amikoj
Venu danci.
Amatinon mi ploras, la mian,
la mortintan.
Al ŝi flugis, ĉiuj miaj pensoj
noktaj, tagaj.
Fluu larmoj ; vivo difektiĝis
Sin mi perdis.

La manetoj estis tiel blankaj
kiel lilioj,
Kaj la lipoj pli rozaj ol floroj
de l' rozujoj.
Najtingalo neniam triladis
tiel dolĉe.
Fluu larmoj ! vivo difektiĝis
Sin mi perdis.

Ŝi aspektis anĝelon sur tero
je l' momento
Kiam larĝe disdonis ŝparaĵojn
al la orfoj ;
Aŭ patrinon helpis por la sojlon
supreniri.
Fluu larmoj ; vivo difektiĝis
Ŝin mi perdis.

Je l' sezono de l' violoj, ŝi diris,
— Mi memoras —
« Ĉu birdetoj starantaj sur branĉoj
sin karesas ?
« Ho amtagoj ! de tuta la jaro
belaj tagoj ! »
Fluu larmoj ; vivo difektiĝis
Ŝin mi perdis.

Ŝi estas nun pli alte ol steloj
en paradiz'.
Ho ve ! kial ŝi sola iris for,
iris sen mi ?
Vanaj diroj : forgesi ci devas,
ĉu mi povas ?
Fluu larmoj ; vivo difektiĝis
Ŝin mi perdis.

Esperantigis
D-ro H. Dupont.

———xxxx———